

Pedagogiska seminarier

— intern kompetensutveckling för en fördjupad
diskussion bland institutionens lärare

Natasha Ringblom

Pedagogisk ambassadör

Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska

Pedagogiska seminarier: intern kompetensutveckling för en fördjupad diskussion bland institutionens lärare

Natasha Ringblom

Sammanfattning

Denna rapport är framtagen i syfte att sammanfatta mina erfarenheter som pedagogisk ambassadör under 2016. Rapporten bygger dels på reflektioner kring pedagogiska seminarier som organiserades under det gångna året, och dels över annat pedagogiskt arbete som jag har blivit delaktig i tack vare min roll som pedagogisk ambassadör. Rapporten sammanfattar först och främst mina tankar kring grundidén med projektet och huruvida pedagogiska seminarier kan leda till intern kompetensutveckling. Till följd av att kollegorna får en möjlighet att diskutera pedagogik och skapa ett pedagogiskt nätverk på den egna institutionen och utanför, kan detta så småningom leda till en kulturförändring på institutionen. Det behövs dock en pedagogisk ambassadör som kan leda den här utvecklingen.

Det är min förhoppning att de pedagogiska seminarier som anordnades på Slabafinity de facto har gett lärarkollegorna en möjlighet att (1) träffas och samarbeta och reflektera kring pedagogik i språkundervisning, (2) skapa ett nätverk på institutionen som inkluderar de som är intresserade av pedagogisk utveckling, (3) tänka i nya banor samt (4) hitta möjligheter till nya samarbeten över språk- och institutionsgränser och få stöd i sin lärarroll av CeUL:s mentorer och (5) vidareutveckla modeller och strukturer för språkundervisning tillsammans med sina kollegor. Det är också min förhoppning att arbetet inte kommer att avslutas i och med att projektet är slut, utan att pedagogiska seminarier kommer att permanentas på institutionen och hitta nya former, vilket kommer att leda till att dessa seminarier blir en lika självklar del som vetenskapliga seminarierna, och även att värderingar av individuella pedagogiska insatser på institutionen förändras.

Natasha Ringblom, Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska (Slabafinity)

Nyckelord

CeUL, pedagogisk ambassadör, pedagogiska seminarier, Slabafinity, kompetensutveckling

Innehåll:

Sammanfattning

1. Inledning	1
1.2. Bakgrund och syfte.....	2
1.3. Slabafinety – en presentation.....	2
1.4. Syftet med projektet	2
2. Genomförande och resultat	
2.1. Pedagogiska seminarier på Slabafinety under 2016.....	3
2.2. Presentation av våra pedagogiska seminarier	4
2.2.1. Pedagogiskt utvecklingsarbete efter ett institutionssammangående	5
2.2.2. Att reflektera kring sin pedagogiska kompetens”	6
2.2.3. Kollegialt samarbete kring utbildning och kursutveckling.....	6
2.2.4. Kursplaner och betygskriterier på Slaviska institutionen	8
2.2.5. Akademisk lärarskap	9
2.3. Ambassadörsprojektet som en väg till ett bredare pedagogiskt samarbete	10
2.4. Om att vara en länk mellan CeUL och Slabafinety	11
3. Slutsatser och framåtblickar.....	12

Referenser

Bilaga

1. Inledning

Syftet med denna rapport är att dokumentera de erfarenheter som jag har fått under min tid som pedagogisk ambassadör på Slabafinety under 2016 – ett projekt finansierat av Centrum för universitetslärarutbildning, CeUL, vid Stockholms universitet under 2016. Det är också min ambition att placera resultaten i ett framtida perspektiv och skapa förutsättningar för att möjliggöra att arbetet fortsätter pågå under 2017, för att kunna nå det slutliga målet: att kulturen inom vår institution förändras och att pedagogiska insatser kommer att värderas lika högt som de vetenskapliga.

Rapporten bygger dels på reflektioner över pedagogiska seminarier och deras organisation, och dels över annat pedagogiskt arbete som jag har inkluderats i, i min roll som pedagogisk ambassadör. Rapporten är uppdelad i tre delar: 1. Inledning, 2. Resultat, 3. Slutsatser och framåtblickar. Den sammanfattar först och främst mina tankar kring grundidén med projektet om hur pedagogiska seminarier kan leda till intern kompetensutveckling samt hur man själv kan utvecklas i sin roll som pedagogisk ambassadör.

1. 2. Bakgrund och syfte

Enligt strategier för Stockholms universitet 2015- 2018 ska vi bedriva både forskning och utbildning av högsta möjliga kvalitet¹, med fokus på förbindelsen dessemellan. Det har bland annat konstaterats att ”kvaliteten i våra utbildningar behöver stärkas ytterligare” (ibid) samt att ”balansen mellan utbildning och forskning behöver förbättras” -vilket är ett av de viktigaste målen för en pedagogisk ambassadör vars huvuduppgift är att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete på den egna institutionen, och vara en länk mellan CeUL och den egna institutionen. Som pedagogisk ambassadör ska man informera om kurser som ges på CeUL samt se till att de egna medarbetarna ägnar sig åt både sin kompetensutveckling och en kritisk granskning av den egna pedagogiken. Universitetslärare ska utveckla sin pedagogik enligt den forskning som finns inom området, återigen för ”stärka kvaliteten i våra utbildningar ytterligare” (ibid). Uppdraget som pedagogisk ambassadör kan lätt komma att omfatta mer än det som var planerat, vilket den här rapporten också kommer att belysa. Det ska dock inte ses

¹

http://www.su.se/polopoly_fs/1.218061.1421402450!/menu/standard/file/Stockholms_universitet_strategier.pdf

som något negativt utan tvärtom peka på vilka pedagogiska satsningar som den egna institutionen kan vara i behov av.

1.3. Slabafinety – en presentation

SlaBaFiNeTy är en ny institution på Stockholms universitet som har funnits sedan 1 januari 2015 och består av två sammanslagna institutioner med fem avdelningar och åtta språk. Institutionens gemensamma nämndare är språkundervisning från nybörjar- till avancerad nivå. Basen för den nya institutionen är språk från olika språkfamiljer som har sina specifika möjligheter och utmaningar. Här finns stora pedagogiska vinster att göra i och med att man får större utrymme för pedagogisk reflektion. Kollegorna får möjlighet att dra nytta av de samlade erfarenheterna som finns inom den nya institutionen för att tänka i nya banor, och få en pedagogisk nystart samt vidareutveckla modeller och strukturer för språkundervisning som kan anpassas för de olika behov som vart och ett av våra språk har.

Det finns en enorm potential för stora pedagogiska vinster med institutionens samgående. Vårt mål är att den nya institutionen blir en plattform för en pedagogisk nystart där lärare ska ges möjlighet att se hur de nya kollegorna arbetar med sin undervisning och blir inspirerade att utveckla sina egna metoder för undervisning. Sammantaget finns en stor kompetens på vår institution, däremot behöver vi hitta former för att träffas, samarbeta och dela med oss.

1.4. Syftet med projektet

Syftet med det här projektet var att skapa ett aktivt forum för pedagogiska frågor i en ny organisationsstruktur som vi befann oss i efter institutionens sammanslagning. Det behövdes en person som skulle ta på sig det övergripande ansvaret och som kunde leda detta utvecklingsprojekt, som syftar till att stimulera den pedagogiska infrastrukturen vid institutionen. Lärarna i de olika språken skulle samlas till gemensamma seminarier för att öka medvetenheten och väcka samtal kring pedagogiska frågor.

Målet med regelbundna seminarier var att lärarna skulle samarbeta mer med varandra och reflektera kring sin pedagogik i universitetsutbildningen, dela med sig av sin vidareutbildning och hitta grupper för att skapa ett samarbete över språkgränserna. Som universitetslärare behöver man systematiskt utforska den egna pedagogiska praktiken och dess inverkan på studenters lärande (Kreber, 2002).

Ett annat mål med projektet var att minska avståndet mellan CeUL och vår institution, och utveckla en naturlig kontakt mellan de två.

Under det gångna året har jag först och främst valt att organisera några pedagogiska seminarier på institutionen och försökt att göra dem till ett lika självklart inslag i institutionens liv som forskarseminarierna, för att på så sätt långsiktigt kunna ändra på den traditionella prioriteringsbilden på vår institution där forskningen värderades mycket högre än undervisning. Undervisning kan ofta ses som en börda, och denna bild ville jag ändra på. Undervisningen bör ses som ett lika självklart inslag i universitetslivet som forskning, och värderas därefter.

2. Genomförande och resultat

2.1. Pedagogiska seminarier på Slabafinity under 2016

I varje ny satsning är det viktigt att tänka på hur ofta något nytt bör införas. Det ska inte ske allt för ofta för att inte trötta ut medarbetare som redan är ganska hårt belastade med olika arbetsuppgifter, samtidigt är det viktigt att inte ha dem allt för sällan för att man ska kunna vänja sig och se det som en återkommande aktivitet. Två-tre pedagogiska seminarier per termin såg jag som ett realistiskt mål. Jag ville planera två seminarier i förväg och eventuellt organisera ett seminarium till efter de behov som uppstod på institutionen. Det var också min ambition att prova mig fram och utforska olika sätt att ha pedagogiska seminarier på: lunchseminarier, seminarier med och utan föreläsare, seminarier med en inbjuden diskussion etc.

Sammanlagt har vi haft sex pedagogiska seminarier under det gångna året: fem av dem har jag organiserat själv, och ett pedagogiskt seminarium angående miljö organiserades och leddes av Karin Grelz. Vi har dessutom haft två välbesökta tillfällen med ”*Pedagogiskt Fix och Trix*” som leddes av vår studierektor Åke Zimmerman, där lärarna hade möjlighet att presentera sina bästa idéer. Med hjälp av dessa möten fick kollegorna en möjlighet att inspirera varandra och presentera de metoder som bäst fungerar i deras egen undervisning samt dela med sig av sina bästa tips. Min roll var att fortsätta utveckla detta arbete samt att hitta nya och intressanta former och utvärdera dem, då olika seminarieformer kan passa mer eller mindre bra i en viss institutionsstruktur.

Det här projektet upprättades lägligt – efter att vi just hade avslutat ett projekt som vi påbörjade efter institutionens sammanslagning och som vi presenterade på Lärarkonferensen i februari 2016: *Intern kompetensutveckling för en fördjupad diskussion bland institutionens medarbetare*. För detta projekt hade vi året innan fått medel för kvalitetsutveckling, som användes till att en grupp lärare träffades regelbundet och arbetade med olika projekt (1) fonetik på fritiden, (2) läromedelsutveckling, (3) realiakurser och (4) att sporra studenternas motivation, vilket presenterades på en workshop och kom hela lärarkollegiet till godo.

Det nya projektet skulle utveckla pedagogiska metoder som stimulerar lärande och samtidigt effektivisera undervisningen. Redan efter sammanslagningen slog vi fast att pedagogisk utveckling skulle bli ett högprioriterat område på vår institution. Innan projektet började, kallades alla kollegor till en behovsinventering där man valde vilka områden vi behövde arbeta mer strukturerad med. Flera av dessa idéer ledde till en riktad satsning som utvecklades inom det ovan nämnda projektet. Därför var det inte särskilt svårt att anordna det första pedagogiska seminariet: det blev en gemensam presentation av våra resultat som avslutades med en lunch och en efterföljande diskussion.

2. 2. Presentation av våra pedagogiska seminarier

I det här avsnittet kommer jag att redogöra kort för våra pedagogiska seminarier samt berätta om mina tankar och reflektioner kring dem. Tabellen nedan sammanfattar alla pedagogiska seminarier som anordnades av mig på Slaviska institutionen under 2016: ²

PEDAGOGISKA SEMINARIER PÅ INSTITUTIONEN

Datum	Seminarium	Deltagare (talare)
15 april 2016	Pedagogiskt utvecklingsarbete efter ett institutionssammangående	Fred Gatzen Jonas Thal Lilita Zalkalns Natasha Ringblom Mattias Ågren

² Tabellen tar inte upp andra pedagogiska seminarier och aktiviteter som anordnades på ett annat sätt och inte var en del av ambassadörsprojektet

1 juni 2016	”Att reflektera kring sin pedagogiska kompetens”	Lotta Jons Barbro Landén Åke Zimmerman Renata Ingbrant
14 september 2016	Kollegialt samarbete kring utbildning och kursutveckling	Inbjuden talare: Sari Pesonen
3 oktober 2016	Kursplaner och betygskriterier på Slaviska Institutionen	Intern seminarium Åke Zimmerman Natasha Ringblom
30 november 2016	Akademiskt lärarskap	Max Scheja

2.2.1. ”Pedagogiskt utvecklingsarbete efter ett institutionssammangående”

Datum: den 15 april 2016, kl. 13-16-00

Medverkande: Fred Gatzen, Natasha Ringblom, Jonas Thál, Lilita Zalkalns, Mattias Ågren.

Som nämnt ovan, kom vårt första seminarium relativt sent på terminen: den 15 april, och pågick i över 3 timmar. Det dröjde på grund av tre anledningar: (a) dels behövde jag bli varm i kläderna och förstå min nya roll, (2) dels för att jag inte ville börja med något helt nytt förens ett gammalt pedagogiskt projekt var helt avslutat och alla deltagare var klara med sina resultat och (3) dels för att det inte var så lätt att hitta en tid som skulle passa alla fem av oss. Utöver det hade vi redan ”Pedagogiskt fix och trix” som engagerade flera lärare, och som tidigare nämnt är det viktigt att inte överbelasta sina medarbetare med för många seminarier som de måste gå på.

Mina reflektioner:

Seminariet kändes lyckat, trots att det blev lite för långt. Det blev nästan som en halvdagskonferens med en bra diskussion efteråt och avslutades med en gemensam måltid. Det var ett utmärkt tillfälle att samla in representanter från alla avdelningar på institutionen och man lärde känna varandra bättre under diskussionsformer.

Det som saknades var en diskussant från CeUL som kunde lyssna på oss och kommentera det professionellt. I och med att Lotta Jons var min mentor bestämde jag mig för att bjuda in henne nästa gång.

2.2.2. Seminarium 2: ”Att reflektera kring sin pedagogiska kompetens”

Tid: den 1 juni 2016 kl. 13.00 - 14.30

Medverkande: Barbro Landén, Åke Zimmerman, Renata Ingbrant.

Vår gäst och diskussant: Lotta Jons (CeUL).

Seminariet började med Lottas presentation om CeUL och dess uppdrag att stödja lärare i deras kompetensutveckling. CeUL:s kurser utgår från pedagogisk forskning och det erbjuds flera olika kurser varje termin som Lotta berättade om; bland annat fanns det kurs om att skriva pedagogisk meritportfölj, vilket väckte ett stort intresse hos våra medarbetare som var intresserade av att dokumentera sin pedagogiska skicklighet. Vidare presenterade Lotta sina tankar om vad det innebar att reflektera kring sin pedagogiska kompetens. Därefter lyssnade vi på Barbro och Åkes presentationer som direkt följdes av Lottas kommentarer kring vad de gjorde och på vilket sätt deras arbetssätt gynnade studenterna. Det blev en otroligt intressant diskussion och jag fick direkt ett önskemål om att ha flera sådana seminarier.

Min reflektion:

Att presentera sina egna erfarenheter samt ha en diskussant som analyserade dem kändes värdefullt både för dem som berättade och för dem som lyssnade. Flera lärare verkade ha ett behov av att diskutera sina pedagogiska metoder med lärarkollegorna och redan efter seminariet fick jag två anmälda lärare som var villiga att ställa upp nästa gång och berätta om sin pedagogik.

Ett till seminarium i samma form borde absolut anordnas på institutionen, dock inte i direkt anslutning till detta. Tanken med projektet var trots allt att prova mig fram och organisera olika seminarier, inte hålla mig till samma form och modell. Det kommer dock att behövas minst två tillfällen av liknande seminarier på institutionen då vi kommer att samla våra medarbetare till ”Pedagogiska Fix och Trix” och bjuda in en expert från CeUL.

2.2.3. Seminarium 3: ”Kollegialt samarbete kring utbildning och kursutveckling”

Tid: den 14 september 2016 kl. 12- 13.00

Talare: Sari Pesonen ”Att utveckla kurserna och samtidigt höja prestationsgraden”.

Som tidigare nämnts har vi med hjälp av rektorsmedel (omgång 1) lyckats få igång ett gemensamt projekt som blev en plattform för en pedagogisk nystart på institutionen. Efter en

behovsgenomgång valde vi att arbeta med olika pedagogiska metoder som i olika situationer bäst stimulerade studentaktiverande lärande. Projektet har lett till flera intressanta resultat; dock behövde vi utveckla och fördjupa detta arbete. Efter alla satsningar på att utveckla pedagogiska metoder för ett studentaktiverande lärande, hade vi en målsättning att sätta igång med ett projekt om bedömning och examination. Våra examinationer vid Slabafinety måste garantera kvalitet, rättvisa, likvärdighet samt vara rättssäkra (se Rektorsbeslut 2015-08-19 Dnr SU FV-1.1.2-0900-15³; Högskoleverket 2008:36 R). Därför behövde vi gå igenom alla prov och examinationer som fanns på institutionen för att säkerställa att vi erbjöd examinationsformer som på bästa sätt motsvarade dessa kriterier.

Examinations - och bedömningsproblematik är en väldigt aktuell fråga. Den är ständigt under diskussion i olika forum och grupper och också på institutions – och ämnesnivå. Som en del i ett försök att förstå problematiken behövde man hitta nya och bättre anpassade former för att testa studenternas kunskaper och behålla deras intresse under terminens gång. Därför sökte vi rektorsmedel för kvalitetsutveckling av utbildning (omgång 2) för att genomföra ett projekt i syfte att förbättra bedömningen (.Projekt: Kvalitetsutveckling av utbildning: *Mot en harmonisering av undervisning och examination; Ett projekt på Slabafinety*).

För att diskutera dessa frågor vidare kontaktade jag Sari Pesonen som har stor erfarenhet av liknande arbete och efter ett samtal med henne förstod jag att flera på institutionen skulle behöva ta del av hennes erfarenheter. Därför tillfrågades Sari om att presentera sina tankar och idéer på ett lunchseminarium.

Saris idéer kunde appliceras även på andra avdelningar på institutionen. Att ha en föreläsare från vår egen institution visade att vi hade hög kompetens bland våra egna medarbetare som kunde inspirera oss och komma till nytta för alla andra. Våra diskussioner kom att beröra nödvändigheten att komma närmare våra framtida studenter och kanske till och med ägna oss åt uppsökande verksamhet och besöka gymnasieskolor där våra framtida studenter fanns, samt även prata med modersmållärare som undervisade elever som hade ryska som modersmål. Dessa två grupper av elever (de svenska eleverna som lärde sig ryska som främmande språk på gymnasiet samt rysk-svenska tvåspråkiga elever som läste ryska som modersmål) utgjorde två viktiga målgrupper för vår rekrytering.

3

http://www.su.se/polopoly_fs/1.244428.1440060464!/menu/standard/file/Regler%20för%20utbildning%20och%20examination%20GN%20och%20AN%20150819_beslut.pdf

Det är viktigt att fler elever som studerar moderna språk fortsätter sina studier på universitetet. Enligt en studie från Stockholms Akademiska Forum är samarbetet mellan gymnasieskolan och högskolan begränsat⁴. Därför bestämde jag – i min roll som pedagogisk ambassadör - att börja bygga broar mellan Slabafinity och gymnasieskolor där eleverna lär sig ryska. Arbetet inleddes den 26 september 2016 då jag beslöt att närvara på en rysk lektion på Kungsholmens gymnasium; besöket har sammanfattas kort i bilaga 1.

Jag har dessutom deltagit i en konferens för modersmållärare i ryska (CARTS) den 23 september och knöt kontakten med över 20 modersmållärare från olika kommuner.

2.2.4. Seminarium 4: ”Kursplaner och betygskriterier på Slaviska institutionen”

Datum: 3 oktober 2016 kl. 14.45-15.45

Ibland finns det behov att anordna ett internt pedagogiskt seminarium utan någon inbjuden talare, för att gå igenom satsningar och interna problem och behov.

Vår institution har fått medel för kvalitetsutveckling (omgång 2) för projektet ”*Mot ett holistiskt perspektiv i undervisning och examination*” med en målsättning att uppdatera kursplaner och betygskriterier. För att nå dit behövde vi få ihop helheten i undervisning och examination, gå igenom våra kurskrav och se vad som ska examineras och hur. Kursplaner måste stämma överens med betygskriterierna. Det första steget var att gå igenom poängfördelningen moment för moment, vilket också gjordes under VT 2016. Delkursernas storlek behöver justeras för att kunna gå vidare med kursplanrevisionen.

Under seminariet diskuterades flera intressanta förslag, bland annat att ha fyra kurser på 7,5 poäng. I och med att de allra flesta var överens om att 7,5 poängssystem är bra, kommer detta system att implementeras på institutionen. Sammanfattningsvis kan man säga att det har varit ett viktigt möte som resulterade i konstruktiva diskussioner lärare emellan. Det var värdefullt att arbeta tillsammans, eftersom man fick en möjlighet att fördjupa sig i detaljer samt lära känna hur organisationen fungerar.

Flera framtida satsningar har planerats, bland annat (1) att revidera benämningar på delkurser, (2) att arbeta med att koppla teori med praktik, (3) att titta på våra lärande mål och förväntade studieresultat när vi arbetar med kursutvecklingen, (4)

⁴ <http://www.staforum.se/LinkClick.aspx?fileticket=NJm4ILUixVY%3d&tabid=202>

kursinnehållet/kursbeskrivningen ska anpassas efter det arbete som faktiskt utförs, (5) att tänka igenom vad våra kurser heter.

Arbetet skulle fortsätta vidare genom en dialog och ett kontinuerligt samarbete med varandra. Alla undervisande lärare skulle engageras i arbetet. En mindre grupp ska fortsätta arbeta mer målinriktad med att färdigställa kursplaner och betygskriterier som ska börja gälla från och med HT 2017. Jag skulle ingå i gruppen i min roll som pedagogisk ambassadör.

2.2.5. Seminarium 5: ”Akademisk lärarskap” med Max Scheja

Datum: 30 november 2016 kl. 12 – 13.00

Ambassadörsprojektet har inneburit en möjlighet till ett bredare **nätverk** samt ett pedagogiskt samarbete mellan kollegor från andra institutioner. Dessutom lärde man känna många personer som hade intressanta idéer som skulle kunna vara till nytta för flera på vår institution. En av dem var Max Scheja som arbetar med akademiskt lärarskap. Max' grundidé är att vi behöver skapa en bättre balans i den akademiska verksamheten där den egna pedagogiska praktiken kan kombineras med forskning inom det egna ämnet. Det behövs ett pågående didaktiskt samtal som involverar möten och reflektioner kring ämnet och egna erfarenheter.

För att lyfta frågan kring akademiskt lärarskap bjöds alla medarbetare på ett lunchseminarium med Max Scheja den 30 november, vilket blev vårt sista pedagogiska seminarium inom ramen för det här projektet. Däremot betyder det inte att arbetet med våra seminarier kommer att avslutas. Tack vare dessa seminarier har man fått närvarolistor med namn på de som deltagit i dem. Det kom två gäster till Max föreläsning från andra institutioner som vi kommer att hålla kontakt med även i framtiden: Lars Nordgren (anställd på Humanistiska fakultetens forskarskola) samt Elisabeth Zetterholm från ISD.

Tanken med ambassadörsprojektet är först och främst att lyfta upp pedagogiska frågor på agendan, att öka samarbetet mellan CeUL och den egna institutionen samt mellan den egna institutionen och andra institutioner som arbetar aktivt med pedagogiska frågor, som ISD gör. Om vi ska satsa på beprövade metoder i språkundervisning är samarbetet med ISD en nödvändig länk som borde utvecklas ännu mer.

Under Max föreläsning handlade diskussionen om att betoningen idag ligger på resultatet och på studenternas prestation, inte på kunskapsbildningsprocesserna (Barnett, 2009). Vi berörde också det som egentligen föranledde att vi sökte rektorsmedel för pedagogisk utveckling: varför hoppar studenterna av och fullföljer inte sina studier? Max Scheja poängterade vikten av studenternas akademiska ansvar att kontinuerligt bearbeta och kritiskt reflektera över materialet. Lärarens roll var i sin tur att kontinuerligt ge känsla av stöd och struktur samt att utmana studenterna och hjälpa dem att reflektera kritiskt.

Max Scheja såg skillnader i attityd mellan studenter som lyckades stanna kvar på utbildningen och de som gav upp. Deras framgång handlade om att organisera sin arbetsdag och bättre strukturera sitt arbete. Hur vi lärare på bästa sätt kan stödja deras arbete är en utmaning som vi behöver fördjupa oss i. Flera kollegor uttryckte intresse för att läsa Max artikel om *delayed understanding* och om hur studenterna förstod värdet av det de lärde sig först långt efteråt (Scheja 2006). Det kändes som både en bra avslutning på vår seminarierie samt som en början på något nytt. Nu känner jag att både jag och kollegorna är mogna att ha ett pedagogiskt seminarium där vi utgår från en vetenskaplig artikel som vi tillsammans diskuterar med artikelns författare. Det kommer med stor sannolikhet bli vårt första seminarium på våren, då vi bör fortsätta diskutera problematiken med avhopp ytterligare, samt vår roll som lärare för att kunna förhindra dem.

2.3. Ambassadörsprojektet som en väg till ett bredare pedagogiskt samarbete

Ambassadörsprojektet gav en möjlighet till ett bredare nätverk samt ett samarbete med andra institutioner, bland annat genom att aktivt delta i pedagogiska seminarier som anordnades varje månad på CeUL, men även andra kurser och seminarier som CeUL anordnade, bland annat:

- Pedagogiskt ledarskap (16-02-08)
- Förändringsarbete på institutionen 16-09-09
- Kursvärdering som potentiellt verktyg för kollegial pedagogisk utveckling 16-10-07
- Kursdesign för flexibilitet och öppenhet 16-05-19
- Introduktion till team-based learning 16-04-25
- Digital kompetens och kompetensutveckling för lärare 16-05-27
- New Course Design 16-02-17
- Undervisning och lärande på expertkunnandetsgrund
- Utveckla din pedagogiska meritportfölj 16-03-15
- seminariets möjligheter och utmaningar 16-04-06
- bedömning av muntlig språkfärdighet 16-04-13
- kursvärdering som potentiellt verktyg för kollegial pedagogisk utveckling 16-09-30

- Workshop ”Skapa videofilmer till dina kurser” 16-10-26
- Lärarkonferensen 16-02-18: organisation av ett rundabordsseminarium: *Intern kompetensutveckling för en fördjupad diskussion bland institutionens medarbetare*

Ett samarbete som man bör betona extra mycket är ett samarbete med Patrik Hernwall på Institutionen för data- och systemvetenskap och Sophie Trygger från Institutionen för naturgeografi. Detta samarbete har lett till att vi genomförde en enkät bland undervisande personal vid SU (som vi författade själva) på temat Universitetslärares undervisningsmiljö (<https://sUNET.artologik.net/su/Report/8654/1>). Enkäten distribuerades till i första hand de institutioner som under 2016 ingått i CeUL:s satsning med pedagogiska ambassadörer. Baserat på detta underlag kommer särskilt våra institutioner (Institutionen för data- och systemvetenskap, Institutionen för naturgeografi samt Slabafinity) att utgöra underlag för analys och diskussion. Enkäten har blivit en stor del av det här projektet och vi kommer att utveckla den vidare under VT 2017 och sammanfatta våra resultat i en rapport som kommer att presenteras på ett pedagogiskt seminarium senare under våren. Syftet med enkäten var att kartlägga hur medarbetare vid Stockholms universitet upplever sin arbetsmiljö och arbetssituation samt att ge en inblick i arbetet med pedagogisk utveckling vid de olika institutionerna. Lärare och forskare vid universitetet ombads att fylla i enkäten som bestod av 30 frågor och tog 10 till 15 minuter att besvara.

En första analys av enkäten väcker viktiga frågor om universitetslärares dokumentation av pedagogisk verksamhet såväl som förutsättningarna för utveckling av såväl den praktiska pedagogiken (undervisnings- och examinationsformer) som den kritiska (själv)reflektionen. För att ytterligare fördjupa denna analys kommer vi även att behöva göra en analys av kvantitativ data. Vi har även skrivit en gemensam abstrakt och deltog i NERA - 45th Congress of the Nordic Educational Research Association i Köpenhamn den 23-25 mars 2017 (<http://nera2017.org>) där vi presenterade och diskuterade våra resultat.

2.4. Om att vara en länk mellan CeUL och Slabafinity

En av mina uppgifter (förutom att organisera seminarier) har varit att vara en länk mellan CeUL och den egna institutionen. I den här uppgiften ingick det först och främst att sprida information om kurser och seminarier som ges på CeUL och se till att våra medarbetare får information om dem. I dagens värld är det lätt att drunkna i en

informationsmängd och samtidigt missa det viktigaste, därför gjorde jag mitt bästa för att se till att informationen om CeUL:s kurser och utbildningar nådde alla intresserade.

Detta har gett resultat och flera kollegor anmälde sig till kurserna. Vår institution var väl representerad såväl under Lärarkonferensen och på olika CeUL-kurser under det här året. I framtiden hoppas några medarbetare att även påbörja ett projekt för att utveckla digitala resurser vid vår institution.

Trots att mitt projekt är slut, fortsätter jag att sprida information om de kommande kurserna vid CeUL, bland annat om en seminarier serie för pedagogiska ledare vid Stockholms universitet som börjar under VT 2017.

3. Slutsatser och framåtblickar

Uppdraget som pedagogisk ambassadör innebär att man ska genomföra ett projekt vars relevans kan användas på flera institutioner. Jag är övertygad om att pedagogiska seminarier som anordnades på Slabafinity har gett lärarkollegor en möjlighet att samarbeta och reflektera kring pedagogik i språkundervisning och vidareutveckla modeller och strukturer för språkundervisning. Det har dessutom gett en möjlighet att skapa ett nätverk på institutionen som inkluderar de som är intresserade av pedagogisk utveckling, tänka i nya banor samt hitta möjligheter till nya samarbeten över språk- och institutionsgränser och få stöd i sin lärarroll av CeUL:s mentorer. Allt detta kan vara relevant för vilken institution som helst på Stockholms universitet.

Nu när jag är van att organisera seminarier och har fått in en rutin och kontakter, kommer jag att fortsätta anordna dem regelbundet samt fortsätta vara en länk mellan CeUL och Slabafinity för att främja kompetensutvecklingen vid vår institution genom att erbjuda både pedagogiska seminarier och information om CeUL:s kurser och föreläsningar.

Min avsikt är att denna arbetsform inte ska avslutas när projektet är slut utan detta ska bli något permanent; pedagogiska möten behöver även i fortsättningen bli ett naturligt forum för institutionens kollegor att träffas och samtala med varandra. Våra seminarier kommer att utvecklas vidare och hitta nya former, exempelvis genom att inrätta en diskussion kring en vetenskaplig artikel tillsammans med artikelns författare (först och främst från CeUL).

Pedagogiska seminarier har redan blivit en lika självklar del av vår verksamhet som vetenskapliga seminarier, och flera kollegor har uttryckt intresse att fortsätta med dem

även under våren. Så småningom kan det hända att även värderingar av individuella pedagogiska insatser vid institutionen kommer att förändras och uppskattas betydligt mer än vad de görs nu. Det kommer också anordnas ett seminarium för att presentera vår rapport baserat på enkäten där vi tillsammans med kollegorna kommer att diskutera resultaten.

Referenser:

- Brookfield, Stephen D (1995). *Becoming a Critically Reflective Teacher*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Cleaver, Elisabeth, Lintern, Maxine & McLinden, Mike (2014). *Teaching and Learning in Higher Education. Disciplinary Approaches to Educational Enquiry*. London: SAGE
- Costa A, Kallick B. (1993). Through the lens of a critical friend. *Educ Leadership*, 51(2), 49–51.
- Högskoleverket (2008). Rapport 2008:36 R. Rättssäker examination. Andra omarbetade upplagan (http://sprak.gu.se/digitalAssets/1570/1570474_rapport-hsv-r--ttss--kerexamination-2008.pdf)
- Kreber, C. (Ed.) (2009). *The university and its disciplines: Teaching and learning within and beyond disciplinary boundaries*. London and New York: Routledge.
- Kreber, Carolin (2002). Teaching Excellence, Teaching Expertise, and the Scholarship of Teaching. *Innovative Higher Education*, 27(1), 5-23
- Kreber, Carolin (2006). Developing the Scholarship of Teaching through Transformative Learning. *Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*,(1), 88-109.
- McKinney, Kathleen (2007). *Enhancing Learning through the Scholarship of Teaching and Learning*. Bolton: Anker Publishing
- Moon, Jennifer A (2006). *Learning Journals. A Handbook for Reflective Practice and Professional Development*. London: RoutledgeFalmer
- Ohio State University, University Center for the Advancement of Teaching on 2015-04-01 <http://ucat.osu.edu/read/teaching-portfolio/philosophy>
- Scheja, M. (2006). Delayed understanding and staying in phase: Students' perceptions of their study situation. In: *Higher Education* 52: 421-445.
- Mårtensson, K. & Roxå, T. (2009). Teaching and learning regimes from within: significant networks as a locus for the social construction of teaching and learning. I: Kreber, Carolin (red.), *The university and its disciplines: teaching and learning within and beyond disciplinary boundaries*. New York: Routledge.
- Trigwell, Keith, Martin, Elaine, Benjamin, Joan & Prosser, Michael (2000), Scholarship of teaching: a model. *Higher Education Research and Development*, 19(2), 155–168.

Bilaga:

Besök på Kungsholmens gymnasium

Inledning

Enligt en studie från Stockholms Akademiska Forum är samarbetet mellan gymnasieskolan och högskolan begränsat:

<http://www.staforum.se/LinkClick.aspx?fileticket=NJm4ILUixVY%3d&tabid=202>

Därför har jag, som pedagogisk ambassadör, bestämt mig för att börja bygga broar mellan Slabafinity och gymnasieskolor där eleverna lär sig ryska. Arbetet inleddes den 26 september 2016 då jag beslöt att närvara på en rysk lektion ledd av en av mina gamla studenter Joakim Wikström. Syftet med den här rapporten är att berätta om studiebesöket på Kungsholmens gymnasium, om Joakims lektion, samt att belysa hur viktigt det är att arbeta aktivt för att knyta band mellan gymnasieskolor och universitetet. Det är viktigt att fler elever som studerar moderna språk fortsätter sina studier på universitetet. Jag vill först och främst tacka Joakim som har gjort detta besöket möjligt och öppnade sitt klassrum för mig.

Några ord om lektionen och läromedlen

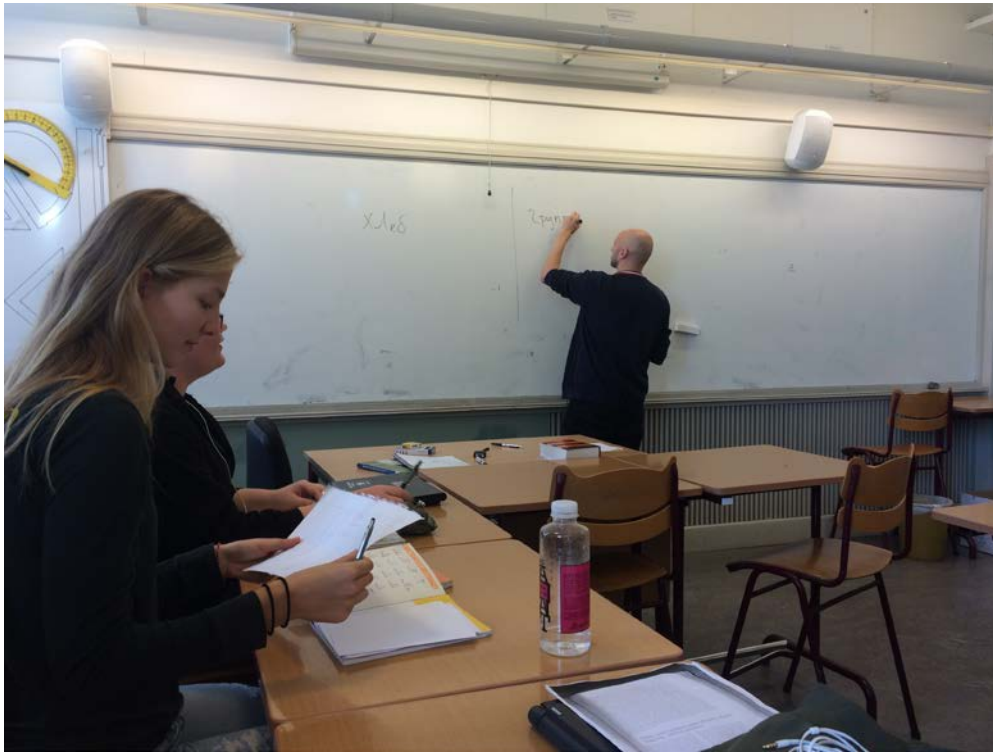
Lektionen pågick mellan 15 – 17 och eleverna visste i förväg att jag skulle närvara på den och att de skulle få ett tillfälle att ställa frågor.

Temat för lektionen var dativ och boken som användes hette «Можно»:

Lektionen började med kasusgenomgång och läraren Joakim gav olika exempel på dativanvändning. Läraren var väldigt interaktiv i sin undervisning och blandade katederundervisning med många diskussioner. Sammanlagt pratade han inte mer än 30 procent av lektionstiden utan såg snarare till att få en dialog eleverna emellan. Eleverna fick en möjlighet att ge flera egna exempel och de fortsatte tills de hade förstått. Interaktiva övningar blandades med grammatiska diskussioner där eleverna även introducerades till terminologin som till exempel ”inskottsvokal” i ordet *окон* för att kunna uttala ordet lättare.

Gruppen var liten (ca åtta elever), men alla verkade vara väldigt intresserade av det ryska språket. Det var intressant att notera att flera av dem har använt ryska när de pratade med varandra. Självklart gjorde eleverna små fel och blandade ryska och svenska ord, som till exempel i frasen: ”*Isak, один rapper, пожалуйста*”, men i slutändan var det inte felet som jag noterade utan det faktum att de var villiga att prata ryska även med varandra, vilket också uppmuntrades av läraren. Det var intressant att notera att eleverna inte pratade om annat än de ämnen som togs upp av läraren. Även deras skämt var lingvistiska.

Även eleverna fick möjlighet att skriva på tavlan. För att undvika att de skulle skämmas för sina fel valde Joakim att dela dem i små grupper där de kunde samarbeta. Ofta blev diskussioner väldigt livliga, vilket gjorde att tiden gick väldigt fort.

Några reflektioner om min roll

Självklart passade jag på att läsa en text från deras lärobok för eleverna och de repeterade efter mig flera gånger tills deras uttal blev så gott som perfekt. De var väldigt glada att det kom en «riktig» ryss till lektionen och försökte nyttja mig till max. För flera av dem var jag också den första ryssen som de någonsin har träffat.

Från början planerade de att fråga mig mycket om politik, men våra samtal blev mer och mer lingvistiska och istället för att fokusera på politiken ville de passa på att öva uttal och grammatik med mig istället. Däremot påpekade jag hur viktigt det är att kunna ryska, så att de kan läsa alla nyheter i original. Jag uppmuntrade dem också att googla alla historiska platser som de läste om i sin lärobok och att skriva platsers namn på ryska.

Jag berättade också om vår institution för eleverna på ett naturligt sätt - utan att det skulle kännas allt för betungande eller ta för mycket tid och fokus från ordinarieundervisningen. Jag visade vår hemsida och berättade om våra kurser. Samtidigt passade jag även på att bjuda dem till våra seminarier. Flera elever var förvånade över att man även på universitetet lär sig ryska i små grupper som på gymnasiet och visade uppskattning att en universitetslärare kom till deras lektion. De trodde att vi endast hade salsföreläsningar och ingen möjlighet att träna praktiskt. Eleverna verkade vara innerligt intresserade av att börja hos oss, vilket kändes otroligt positivt.

Tyvärr glömde jag att berätta om språkstudion för dem, men det kommer jag definitivt att göra nästa gång jag besöker ett gymnasium.

En av de viktigaste uppgifterna vi har är att berätta om det vi gör på universitetet, att fånga framtidens studenter och knyta kontakt med dem på ett naturligt sätt. På så sätt kan vi minska avståndet mellan gymnasieskolan och universitetet. Jag kände mig väldigt välkommen till Kungsholmens gymnasium och kommer definitivt att besöka flera gymnasieskolor i framtiden. Jag kommer även att förbereda en interaktiv presentation som är anpassad till gymnasieelever där jag kan berätta varför det är så roligt att läsa ryska och varför man ska göra det hos oss – på Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska.

Slutsats

Detta besök kan ses som ett första steg till ett mer konsekvent samarbete mellan vår institution och Kungsholmens gymnasium. Min förhoppning är att detta samarbete kan resultera i att gymnasieeleverna ska få ett ökat intresse för högskolestudier och en avdramatiserad bild av

universitetet”, vilket bland annat är syftet med Fadderskolan (ett projekt på Stockholms universitet) som också syftar till att skapa broar mellan gymnasiet och högskolan:

<http://www.su.se/utbildning/studentervice/j%C3%A4mlikhet-likabehandling/breddad-rekrytering/fadderskola-institutioner-samarbetar-med-gymnasieskolor-1.12573>

Jag hoppas också att mitt besök inte bara hjälpt mig att förstå dagens studenter utan även har bidragit till att eleverna på Kungsholmens gymnasium har fått bättre kunskap om hur universitetet fungerar, och kanske det viktigaste – att de har blivit inspirerade att fortsätta sina studier i ryska hos oss.

Mitt syfte var inte att berätta om min forskning eller vilken forskning som bedrivs på vår institution (detta är en helt annan fråga och kan bland annat vara syftet med forskardagarna) utan att få en inblick i hur undervisningen i ryska språket gick till på gymnasieskolan samt att få ett möte och en levande dialog med dagens elever som läser ryska på gymnasiet. Dessutom ville jag även bidra med mina kunskaper till undervisningen. Därför valde jag en aktiv roll på lektionen och läste för elever, rättade dem, svarade på deras frågor och övade uttal med dem. På så sätt tror jag att jag lyckades att komma närmare dem och få dem att komma närmare universitetet. Det är min förhoppning att vi kan inleda ett mer strukturerat samarbete med flera gymnasieskolor och att det ska ingå i arbetet som pedagogiskt ambassadör att vara en sådan länk.

